

МОЩНАЯ ЖАНЧЫНА

Як жыве сям'я, у якой маці ахвяравала сыну нырку

Алена з Сашам сустрэлі мяне на аўтавакзале. Да іх дома мы прайшлі праз цэнтральную частку Ружан, мястэчка з даволі багатай гісторыяй. Па дарозе маці і сын паказвалі не так даўно адрэстаўраваны сквер, дзе стаяць драўляныя скульптуры каралевы Боны ды іншых гістарычных асоб. Раптам у Сашы ў тэлефоне патрабавальна зазвінеў будзільнік. Аказалася, гэта напамін пра час прыёму таблетак.

Пачала зноў хадзіць дзякуючы сыну

Пасля перасадкі ныркі прайшло два з паловай гады. За гэты час жыццё хлопца з Ружан істотна змянілася. А да аперацыі тры разы на тыдзень трэба было ездзіць у суседні райцэнтр на працэдуру гемадыялізу. Потым — доўгі шлях рэабілітацыі пасля аперацыі, строгія дыеты, таблеткі па 50 і больш за дзень. Дадаць сюды пастаянныя пазездкі ў Брэст і Мінск да дактароў. Давялося на некаторы час пакінуць работу, бо сыну быў патрэбны пастаянны догляд. Як гэта ўсё перажыла, асіліла, цяпер Алене Клімовіч нават растлумачыць цяжка. Проста рабіла ўсё, што трэба.

Аднойчы муж сяброўкі, калі чарговы раз падвозіў іх з сынам у бальніцу, сказаў ёй: «Ты моцная жанчына, Алена, і вартая павагі». А яна адказала, што моцнай яе зрабілі гора, слёзы і безвыходнасць.

«Нікому не жадаю такой моцы. Хай лепей жанчына будзе слабай і будзе каму пра яе клапаціцца», — разважае Алена, і здраўніцкія слёзы, якія не зусім удаецца ўтаймаваць, выдаюць яе сапраўдную жаночую сутнасць. «Апошнім часам нейкая плаксивая стала», — нарэшце спраўляецца яна з сабой і дастае сямейны альбом.

На здымках яны з Валодзем маладыя і прыгожыя. Асабліва фатографу ўдаліся вясельныя партрэты, з якіх усміхаюцца 19-гадовая нявеста і не нашмат старэйшы жаніх. Яны былі прыгожай парай і мелі намер будаваць сваё шчаслівае жыццё. Але лёс выпрабуваў іх сям'ю з самага пачатку. Пасля нараджэння першынца ў Алены адняліся ногі. Яна амаль што не магла перасоўвацца самастойна. Муж узяў на сябе асноўную частку работы па дому. Медыкі яе абнададзілі, парушаныя нервовыя канчаткі ўрэшце павінны былі прыйсці ў норму. Але час ішоў, лепей не становілася. Тады маладой маці падказалі, што трэба нарадзіць зноў, маўляў, бывалі выпадкі. І праўда, пасля другіх родаў нібы сама сабой усё стала на месца. Літаральна праз гадзіну-другую Алена змагла

стаць на ногі. Гэта была іх першая сямейная перамога.

У Алены чацвёртая група крыві з дадатным рэзусам, у сына — трэцяя з адмоўным. Доктары папярэдзвалі, што нырка можа не прыжыцца...

Прысніла мужа ва ўсім белым

Здавалася б, жыццё павярнулася светлым бокам. Маладой сям'і з дваймі дзеткамі сельгаспрадпрыемства, дзе працаваў Уладзімір, выдзеліла дом. Хай не новы, але і тое было за шчасце. Клімовічы пачалі яго дабудоваць, добраўпарадкаваць. Усю работу па дому гаспадар у асноўным рабіў сваімі рукамі.

— Вось гэту кухню з памяшканнем, дзе цяпер калідор і санвузел, — паказвае гаспадыня, — Валодзя дабудоваў сам. Цяжка было, грошай вечна не хапала, але мы асабліва не засмучаліся, не кідаліся ў распач. Памятаю, самая будоўля ў нас была. У адзін з дзён да дзяцей забеглі аднакласнікі старэйшага, клікалі іх

на свята пасёлка. Ну і мае хлопцы, вядома, захацелі, папрасілі даць ім грошай на ваду, марожанае. Я адкрыла кашалёк: там ляжалі апошнія шэсць тысяч рублёў. Пра забавляючы гаворка аддала сама сабой. Па тых цэнах мы купілі на іх палову бохана хлеба, пачак цыгарэт для мужа і паўмяха цэменту. Назаўтра была зарплата, так што названы расклад здаўся зусім не страшным. І хлопцы мае не пакрыўдзіліся — не пайшлі і не пайшлі, затое нам дапамагалі. Так у сям'і было прынята.

Клімовічы трымалі тады падсобную гаспадарку, свінні і куры былі свае. Вялікі агарод забяспечваў патрэбы сям'і ў вітамінах. Жылі, як усе: працавалі, гадавалі дзяцей. Адзінае, што заўсёды непакоіла бацькоў, — здароўе малодшага сына Сашы. Ён з самага дзяцінства рос хваравітым. Нават у школу не хадзіў, быў на надомным навучанні. З гадамі да іншых праблем дабавілася сур'ёзная паталогія нырак...

А прыкладна пяць гадоў таму Уладзімір пачаў скардзіцца на галаўны боль. Сталічныя медыкі дыягнаставалі пухліну галаўнога мозга з метастазамі. Аперыраваць было позна. Яму толькі правялі курс хіміятэрапіі. Алена забрала мужа дадому, апошні

месяц ён правёў у сваёй хаце. І адышоў, можна сказаць, у яе на руках.

Такім чынам жыццё раздзялілася на «да» і «пасля». Пасля яго адыходу яна стала галавой сям'і, ёй давялося прымаць рашэнні самой і несці за іх адказнасць.

Як і з гэтай перасадкай. На першы погляд усё проста: прыняла рашэнне — і пайшлі на аперацыю. Насамрэч усё вельмі складана. З аднаго боку, калі толькі з'явіўся шанец, яна адразу сказала: будзем аперыравацца. А з другога — яе адгаворвалі сваякі і знаёмыя. Ніхто не даваў ніякай гарантыі. У яе чацвёртая група крыві з дадатным рэзусам, у яго — трэцяя з адмоўным. Пры такім раскладзе рызыка ўзрастае шматразова. Цяпер нават смяецца, калі ўспамінае, што наўна прапаноўвала «абмен» — аддаць пацыенту са сваёй групай крыві свой орган, а Сашы каб перасадзілі чужы з яго групай. Ёй растлумачылі, што рабіць так не дазваляе закон. Доктары папярэдзвалі, што нырка можа не прыжыцца, і тады яе давядзецца выдаліць.

Два з паловай гады прайшло, а Алена памятае кожны з пражытых у тую пару дзён амаль з храналагічнай дакладнасцю. Перасадка была зроблена 23 красавіка 2013 года. Ёй аперацыю правялі даволі хутка, сыну рабілі доўга. І гэтыя гадзіны, калі яна ўжо адышла ад наркозу, усведамляла, што вось цяпер усё вырашаецца, былі, відаць, самымі цяжкімі. Але бясконцыя гадзіны прайшлі, да яе нарэшце зазірнуў доктар і сказаў, што нырка ў арганізме яе сына запрацавала... Тады яна зноў стала ўспамінаць мужа, згадваць убачаны напярэдадні сон, калі прысніла яго ва ўсім белым. Муціць, гэта быў знак.

«Ціха радуся, каб не спужаць тую радасць»

Маці і сын вельмі ўдзячныя дактарам, ды і ўсяму персаналу Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтру трансплантацыі органаў і тканак пры 9-й клінічнай бальніцы. Алена Мікалаеўна лічыць, што пацыентам дапамагаюць не толькі тэхналогіі, прэпараты, самі аперацыі, але і добразычлівасць, чалавечая спагада. У апошнім асабліваю патрэбу маюць людзі, для якіх трансплантацыя становіцца апошнім шанцам на жыццё. Нездарма ж потым у сваёй царкве яна заклала малебен за здароўе ўсіх медыкаў брыгады, якая рабіла аперацыі. Святар падказаў, ён жа блаславіў іх яшчэ перад аперацыяй. І цяпер дапамагае словам парады і суцешэння: бацькоўка зусім не рэдкі госьць у гэтай сям'і.

І па радаснай нагодзе таксама. Ну, напрыклад, калі трэба пахрысціць унукаў. Цяпер Алена ведае: кожнаму Бог дае і свае выпрабаванні, і свае радасці. Радасцю апошніх гадоў, яе галоўным суцяшэннем стала з'яўленне ўнукаў і нявесткі Вольгі, якую Алена лічыць вельмі блізім чалавекам. «Дачкі ў мяне няма, а Волечка — працавітая, энергічная, жыццярадасная — стала мне сапраўды як дачка».

Старэйшы сын Міхаіл працуе ў мясцовым сельгаспрадпрыемстве. Сюды па размеркаванні пасля тэхнікума прыехала дзяўчына родам са Столінскага раёна. Амаль адразу пасля яе прыезду Аленін сын стаў бегаць на спатканні, потым прадставіў маці Вольгу як сваю нявесту. Згулялі вяселле. І за чатыры гады Вольга паспела нарадзіць траіх дзяцей ды скончыць завочна ўніверсітэт. «Яна хуткая, што той метэор, усё бягом, усё ў яе ў руках гарыць», — ганарыцца нявесткай Алена Мікалаеўна. Жывуць маладыя праз два дамы.

А пра ўнукаў бабуля можа расказаць гадзінамі. Асабліва цікавы трохгадовы Антон. Ён старэйшы ў

сям'і, ужо ходзіць у дзіцячы садок, шмат што ведае і ўмее, асабліва ў параўнанні з малечай. Насця, якой крыху менш за два гады, яўна паказвае схільнасць да мастацтва.

Пасля нараджэння першынца ў Алены адняліся ногі. Тады маладой маці падказалі, што трэба нарадзіць зноў, маўляў, бывалі выпадкі.

Дома яна размалёўвае шпалеры на ўсе лады, абы толькі знайшла ручку ці аловак. Ну а меншы Жэнька пакуль яшчэ не ходзіць і не малюе. Самыя радасныя моманты для дзяцей, калі іх тата дома. Як і ўсякі калгасны механізатар, Міхаіл з вясны да восені часта ідзе на працу, калі дзеці яшчэ спяць, і вяртаецца, калі яны ўжо спяць. А вось калі выпадае жаданы выхадны ці з-за дажджу здараецца вымушаны прастой, тады малыя атрымліваюць належнае. Алена Мікалаеўна расказвае: «Заходжу — сын ляжыць на падлозе, а дзеці поўзаюць па ім, коўзаюцца, меншы скача, нібы на батуте. Наша шматдзетная маці завіхаецца каля пліты. Гляджу на іх і ціха радуся, каб не спужаць тую радасць», — гаворыць яна.

Але і гэтай сям'і лёс пасылае свае выпрабаванні. Крыху больш за месяц таму на працы Міхаіл атрымаў сур'ёзную траўму рукі. Яшчэ і цяпер ён знаходзіцца на лячэнні ў Пружанскай рабальніцы, рыхтуецца да другой аперацыі. Урачы даюць добры прагноз: палец, які пакуль што амаль нерухомы, павінен пачаць нармальна функцыянаваць. А маці зноў моліцца за сына, а таксама за здароўе медыкаў, якія яму дапамагаюць. «Хто б што ні гаварыў пра медыцыну, а я, як апошнія гады з гэтых устаноў не вылажа, і то скажу, што бачыла столькі добра, спагады, разумення! Мне наогул часта шанцуе на добрых людзей...»

«Усё ў нас будзе добра»

Нягледзячы на ўсё, што давялося прайсці, Алена застаецца аптымісткай. «Усё ў нас будзе добра», — паўтарае яна, нібы мантру, і тым самым задае пэўную праграму дзеям і ўсёй сваёй сям'і. Да таго ж маці — тут прыклад неверагоднай працавітасці і энергіі, хоць і ў самой здароўе, мякка кажучы, пакідае жадаць лепшага. Алена Клімовіч працуе на Ружанскай мэблевай фабрыцы. Жывуць яны з сынам на яе сціпую зарплату і яго дапамогу па інваліднасці. Яна садзіць вялікі агарод, які забяспечвае сям'ю і свежай агароднінай, і нарыхтоўкамі на зіму. Маці навучылася так кансерваваць агуркі, што іх можна есці нават Сашу. У яе мноства кветак і ў двары (цяпер кусты руж клепатліва захутаны пакетамі), і ў доме. У вялікім пакоі расліны ў вазонах ствараюць амаль што летні сад.

А нядаўна ў дом правялі газ. Для гэтага Алене давялося ўзяць крэдыт. Але справа таго вартая, якаясьць жыццё ўзнялася на адчужальную прыступку. Яна ўвесь час нешта паляпшае ў хаце і вакол. Ну, напрыклад, вуліца Чкалава, дзе стаіць іх дом, апошнім часам стала зусім разбітай. Маці папрасіла сына прывезці прычэп каменя, якое збіраюць з палёў. Міша прывёз. І, можна сказаць, сама вымасціла дарогу насупраць дома. Лепей зрабіць для сябе, чым невядома колькі чакаць, хадзіць па гразі і па ямах, баючыся за свой абутак, лічыць Алена. Перажыўшы столькі, сорамна засмуціцца з-за дробязяў, кажа яна сама сабе, усміхаецца ды бяжыць далей па бясконцых справах: «Усё ў нас будзе добра».

Святлана ЯСКЕВІЧ.
yackevich@zviazda.by

Пружанскі раён.

Фота Сяргея Нікановіча.